

2017-12-07
N2017/07503/JM
N2017/06252/JM (delvis)

Näringsdepartementet

Sveriges export- och investeringsråd
Box 240
101 24 Stockholm

Uppdrag att inom ramen för livsmedelsstrategin, genomföra en förstärkt satsning på livsmedelsexport (rskr. 2016/17:338)

Regeringens beslut

Regeringen uppdrar åt Sveriges export- och investeringsråd (Business Sweden) att genomföra en förstärkt satsning på livsmedelsexport inom ramen för livsmedelsstrategin En livsmedelsstrategi för Sverige – fler jobb och hållbar tillväxt i hela landet (prop. 2016/17:104) för att stärka svensk livsmedelsexport. Syftet med livsmedelsstrategin är att skapa en långsiktigt hållbar och konkurrenskraftig livsmedelskedja. I livsmedelsstrategin finns ett övergripande och mål för tre strategiska områden, där ökad livsmedelsexport har en viktig roll. Åtgärden hör till livsmedelsstrategins strategiska område Konsument och marknad.

Business Sweden ska i fråga om statligt stöd till näringslivet tillämpa kommissionens förordning (EU) nr 1407/2013 av den 18 december 2013 om tillämpningen av artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på stöd av mindre betydelse eller kommissionens förordning (EU) nr 717/2014 av den 27 juni 2014 om tillämpningen av artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på stöd av mindre betydelse inom fiskeri- och vattenbrukssektorn. De uppgifter som en medlemsstat har enligt artikel 6.1, 6.3 och 6.4 i kommissionens förordningar ska utföras av Business Sweden.

För genomförandet av insatserna får Business Sweden rekvirera från Kammarkollegiet högst 24 miljoner kronor 2018. Medlen betalas ut under förutsättning att riksdagen beslutar om medel för ändamålet. För 2019 beräknas 16 miljoner kronor. Utgifterna ska belasta det under utgiftsområde

23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel uppförda anslaget 1:15
Konkurrenskraftig livsmedelssektor, anslagspost 6.

Genomförandet av uppdragen ska ske i enlighet med de riktlinjer som gäller för Business Sweden när det gäller grundläggande exportservice (riktlinjer för budgetåret 2017, dnr 2/2017) samt det redan existerande uppdraget om exportprogram för livsmedelsföretag (N2017/02350/SUN), i den mån det är lämpligt. Enligt riktlinjerna ska Business Sweden bland annat bistå Kommerskollegium och utlandsmyndigheterna i att identifiera och rapportera handelshinder som uppmärksammas på de marknader där Business Sweden är aktivt.

Uppdraget att analysera exportpotentialen utifrån livsmedelssegment ska redovisas till Regeringskansliet (Näringsdepartementet) och Statens jordbruksverk senast den 30 mars 2018. En redovisning av hur medlen har använts och vilka resultat som har uppnåtts ska lämnas senast den 28 februari 2019 respektive 28 februari 2020 till Regeringskansliet (Näringsdepartementet) samt Statens jordbruksverk.

1. En analys av exportpotentialen utifrån livsmedelssegment

Business Sweden ska analysera exportpotentialen utifrån livsmedelssegment i samverkan med branschorganisationer och företag. Vid behov kan även relevanta myndigheter involveras. Analysen ska komplettera tidigare genomförda analyser och löpande samråda med berörda aktörer samt Regeringskansliet (Näringsdepartementet). Analysen ska peka på var potentialen för svensk livsmedelsexport finns, vilka hinder och möjligheter relevanta marknader har för de olika livsmedelssegmenten.

Analysen ska baseras på olika segment inom livsmedelsbranschen och analysera möjligheter och utmaningar för just det specifika segmentet. Analysen ska även fånga upp generella trender på relevanta marknader för att det statliga främjandet ska bli så ändamålsenligt som möjligt.

Syftet är att undersöka och analysera exportpotentialen för olika livsmedelssegment och hur den potentialen skulle kunna se ut om fem och tio år framöver. Syftet med analysen är att den ska ligga till grund för inriktningen av det statliga livsmedelsfrämjandet. Det handlar dels om hur nya och existerande exportsatsningar kan göras så ändamålsenliga som

möjligt, dels om att ta fram ett underlag för aktörer som arbetar med livsmedelsexport.

Business Sweden får för uppdragets genomförande använda högst 1,5 miljoner kronor 2018.

2. Skapa ett regionalt exportprogram för livsmedelsföretag inom ramen för Business Swedens regionala exportrådgivning

Business Sweden ska inrätta och genomföra ett livsmedelsprogram inom ramen för rådets regionala exportrådgivning. Programmet ska rikta sig mot livsmedelsföretag med stor potential att nå ut på exportmarknaden. Programmet ska innehålla särskilt utformade stödtjänster för företagen med stor exportpotential. Business Sweden ska ange hur många företag som det är rimligt att programmet omfattar.

Programmet ska bland annat bidra till att fler företag kommer ut på exportmarknaden och att fler företag med exportpotential identifieras och kontaktas. För att långsiktigt öka den svenska livsmedelsexporten krävs att fler företag prioriterar exportmarknaden och får stöd och hjälp att satsa på export.

Business Sweden får för uppdragets genomförande använda högst 5,5 miljoner kronor för 2018. Regeringen avser att återkomma om uppdragets finansiering 2019.

3. Satsning på export av ekologiska livsmedel

Business Sweden ska genomföra en särskild exportsatsning på ekologiska livsmedel och jordbruksvaror.

Business Sweden ska tillsammans med berörda myndigheter och aktörer ta fram en långsiktig strategi och ett program för export av ekologiska livsmedel. Denna strategi och program ska förankras med exportprogrammet för livsmedelsföretag men vara särskilt anpassad för det ekologiska segmentet och framtagen i samarbete med branschorganisationer och företag som har ett ekologiskt segment.

Strategin ska innehålla prioriteringar och aktiviteter på både kort och lång sikt för att stärka den svenska exporten av ekologiska livsmedel. För att ta

del av de aktiviteter som programmet beslutar krävs medfinansiering från de företag som deltar.

Målet med satsningen är att skapa goda förutsättningar för produktionen av ekologiska livsmedel och att stärka den svenska livsmedelsindustrins export- och internationaliseringsmöjligheter på viktiga marknader samt att öka exporten av ekologiska produkter. Insatserna ska i första hand rikta sig till små och medelstora företag.

Målet med programmet är att öka exporten av ekologiska livsmedel. Konsumenternas efterfrågan gör att marknaden för ekologiska livsmedel växer lokalt och globalt. En ökning av den svenska exporten av ekologiska livsmedel är en viktig del i att nå produktionsmålet i regeringens handlingsplan som innebär att 30 procent av den svenska jordbruksmarken ska utgöras av certifierad ekologisk jordbruksmark 2030.

Business Sweden får för uppdragets genomförande använda högst 10 miljoner kronor 2018. Regeringen avser att återkomma om uppdragets finansiering 2019.

4. Livsmedelsexportansvariga hos Business Sweden stationerade på potentiella tillväxtmarknader

Business Sweden ska tillsätta livsmedelsexportansvariga på tre prioriterade marknader. Under uppdraget ska en dialog föras med Regeringskansliet (Näringsdepartementet). I rollen ingår att hjälpa livsmedelsbranschen på plats på den aktuella marknaden och samtidigt identifiera och visa den potential som finns på marknaden. Personerna ska analysera vilka utmaningar och hinder som finns för att lyckas med export på den aktuella marknaden, ha ett tydligt främjarperspektiv och inom ramen för Team Swedenarbetet på plats samverka för en ökad livsmedelsexport.

I takt med det ökade intresset för nya tredjelandsmarknader, ofta med andra typer av ekonomiska och politiska system, är det tydligt att företagen möts av nya utmaningar. Detta innefattar bland annat samarbetspartners, logistik och finansiering. Näringslivet har ett stort eget ansvar för att finna lösningar för att påbörja exporten men Business Sweden är också ett viktigt stöd. Tjänsterna ska bland annat bidra till att svenska företag ska få en första kontakt på den specifika marknaden och bidra till att svenska företag finner nya exportmöjligheter.

Följande prioriterade marknader ska förstärkas med en livsmedelsexportansvarig:

- USA/Kanada
- Japan/Sydkorea
- Singapore, med uppgift att täcka Sydostasien

Business Sweden får för uppdragets genomförande använda högst 7 miljoner kronor 2018. Regeringen avser att återkomma om uppdragets finansiering 2019.

Skälen för regeringens beslut

Regeringen beslutade den 26 januari 2017 prop. 2016/17:104 En livsmedelsstrategi för Sverige – fler jobb och hållbar tillväxt i hela landet. Strategin omfattar hela värdekedjan, från primärproduktion till konsument och ska bidra till att potentialen i svensk livsmedelsproduktion nyttjas fullt ut. Regeringens bedömning i livsmedelsstrategin är bland annat att produktionen, konsumtionen och exporten av ekologiska livsmedel bör öka.

Livsmedelsföretagens förmåga att etablera sig på utländska marknader är av central betydelse för ökad produktion, fler jobb och hållbar tillväxt inom svensk livsmedelssektor. Exporten har haft en positiv utveckling de senaste decennierna. Samtidigt har utvecklingen varit beroende av ett fåtal företag. De stora företagen svarar för omkring 90 procent av exporten och de mindre för ca 10 procent. Därmed blir den svenska produktionen känslig för enskilda företags framgångar och motgångar. Livsmedelsproduktionen kan på det viset bli sårbar för enskilda företags framgång i produktutveckling, uppköp samt beslut att förlägga produktion utanför Sverige. För att säkra den svenska livsmedelsindustrins position på den globala marknaden kan det offentliga främjandet spela en viktig roll genom att bidra med kompetens och resurser för att sänka de trösklar som företagen möter.

Den svenska livsmedelsindustrin består nästan uteslutande av små och medelstora företag. Det är inom små och medelstora företag som flera av framtidens exportsuccéer kommer att finnas och det är främst där som majoriteten av framtidens nya arbetstillfällen kommer att skapas. Att dessa

företag växer och internationaliseras är avgörande för att den svenska livsmedelsproduktionen ska öka.

Livsmedelsföretag möter delvis andra hinder i sin internationalisering än företag inom andra industrigrenar. Handel med livsmedel och jordbruksvaror kompliceras ofta av hållbarhetsaspekter som medför särskilda krav på transporter, lagerhållning och förpackningar. Handeln kan också försvåras av sanitära och fytosanitära åtgärder, liksom olika typer av tekniska regler, till exempel märknings- eller förpackningskrav. Det är därför av stor vikt att det statliga exportfrämjandet klarar av att hjälpa även dessa företag och att stödet finns tillgängligt oberoende av var i landet företagen bedriver sin verksamhet.

Konsumenternas efterfrågan på ekologisk mat har ökat kraftigt under de tre senaste åren. Den ekologiska produktionen i Sverige har ökat, men inte i samma takt som efterfrågan. Det är viktigt att det finns goda förutsättningar för den ekologiska produktionen och att den potential som finns för fler jobb och en bättre miljö utnyttjas. Regeringen bedömer att den ökade efterfrågan på exportmarknader på ekologiska livsmedel kan bidra till tillväxt och konkurrenskraft i svenskt jordbruk och svensk livsmedelsproduktion.

Regeringen har satt upp inriktningsmål för ökad produktion av ekologiska livsmedel: 30 procent av den svenska jordbruksmarken ska utgöras av certifierad ekologisk jordbruksmark 2030 och 60 procent av den offentliga livsmedelskonsumtionen ska utgöras av certifierade ekologiska produkter 2030. En ökning av den svenska exporten av ekologiska livsmedel är en viktig del i att nå produktionsmålet om 30 procent certifierad ekologisk jordbruksmark.

På regeringens vägnar

A handwritten signature in blue ink, consisting of several stylized, overlapping loops and lines.

Sven-Erik Bucht

A handwritten signature in blue ink, featuring a series of fluid, connected strokes.

Johan Krallis Anell

Kopia till

Statsrådsberedningen/SAM
Utrikesdepartementet/HI och FH
Finansdepartementet/BA
Miljö- och energidepartementet/NM
Näringsdepartementet/EUI, KSR, SUN, HL, AS, FÖF, RTS, DL, FJR och FF
Exportkreditnämnden
Kammarkollegiet
Kommerskollegium
Livsmedelsverket
Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser
Naturvårdsverket
Statens energimyndighet
Statens jordbruksverk
Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll
Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete
Svenska Institutet
Tillväxtverket
Tullverket
Verket för innovationssystem
Aktiebolag Svensk Exportkredit
Almi Företagspartner Aktiebolag
IVL Svenska Miljöinstitutet AB
RISE Reserach Institutes of Sweden AB
Stiftelsen Swecare
Swedfund International Aktiebolag
V.S. VisitSweden AB